

77. VAN HOOFF, Luc, 2610 Wilrijk.
 78. VROMMAN, Diederik, 8820 Torhout.
 79. SCHOEP, Michel, 9300 Aalst.
 80. LAMBRECHTS, Jozef, 3590 Diepenbeek.
 81. STEVENS, Mario, 1800 Vilvoorde.
 82. LARIDON, Norgue, 3010 Kessel-Lo.
 83. HOLMSTOCK, Stefan, 2270 Herenthout.
 84. DOCX, Joris, 1210 Sint-Joost-ten-Node.
 85. WILLEMS, Gert, 3010 Leuven.
 86. DEGROOTE, Jan, 1700 Dilbeek.
 87. DE GEYTER, Saartje, 9040 Sint-Amandsberg.

77. VAN HOOFF, Luc, 2610 Wilrijk.
 78. VROMMAN, Diederik, 8820 Torhout.
 79. SCHOEP, Michel, 9300 Aalst.
 80. LAMBRECHTS, Jozef, 3590 Diepenbeek.
 81. STEVENS, Mario, 1800 Vilvoorde.
 82. LARIDON, Norgue, 3010 Kessel-Lo.
 83. HOLMSTOCK, Stefan, 2270 Herenthout.
 84. DOCX, Joris, 1210 Sint-Joost-ten-Node.
 85. WILLEMS, Gert, 3010 Leuven.
 86. DEGROOTE, Jan, 1700 Dilbeek.
 87. DE GEYTER, Saartje, 9040 Sint-Amandsberg.

FEDERALE OVERHEIDSDIENST BINNENLANDSE ZAKEN

[C - 2006/23081]

**4 OKTOBER 2006. — Daklozen. — Bevoegd O.C.M.W.
 Referentieadres. — Inschrijving en schrapping van een inschrijving**

Aan de Dames en Heren Burgemeesters;

Aan de Dames en Heren Voorzitters van de Openbare Centra
 voor Maatschappelijk Welzijn

Ter informatie :

Aan de Dames en Heren Provinciegouverneurs

Aan de Dames en Heren Arrondissementscommissarissen

Mevrouw,
 Mijnheer,

De inschrijving op een referentieadres bij een openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn wordt geregeld bij de wet van 19 juli 1991 (1) betreffende de bevolkingsregisters en de identiteitskaarten, en wordt nader omschreven in het koninklijk besluit van 16 juli 1992 (2) betreffende de bevolkingsregisters en het vreemdelingenregister. Zij heeft tot doel om de situatie te verbeteren van de daklozen die bij gebrek aan voldoende bestaansmiddelen geen verblijfplaats (meer) hebben en niet kunnen genieten van enig sociaal voordeel waarvoor een inschrijving in het bevolkingsregister vereist is (bijvoorbeeld een werkloosheidsvergoeding).

De dakloze personen worden ingeschreven op het adres van het O.C.M.W. van de gemeente waar ze gewoonlijk vertoeven. Het gaat om een vorm van maatschappelijke hulp die het O.C.M.W. hen moet verlenen door hen, overeenkomstig artikel 60, § 2, van de organieke wet van 8 juli 1976 betreffende de openbare centra voor maatschappelijk welzijn, alle nuttige inlichtingen en raadgevingen te verstrekken en de nodige stappen te ondernemen die van aard zijn om hen alle rechten en voordelen te verschaffen waarop ze krachtens de Belgische wetgeving aanspraak kunnen maken.

Twee rondzendbrieven hebben de O.C.M.W.'s meer uitleg gegeven over de toepassing van de reglementering inzake het referentieadres (3).

Het is nuttig de regels in herinnering te brengen en te verduidelijken in verband met :

- de territoriale bevoegdheid van de O.C.M.W.'s inzake hulp aan daklozen (cf. 1),

- evenals de modaliteiten zowel met betrekking tot de inschrijving als met betrekking tot de schrapping als referentieadres bij het O.C.M.W., en ook de stappen die de gemeenten hiertoe moeten ondernemen (cf. 2).

1. Territoriale bevoegdheid van de O.C.M.W.'s ten opzichte van een dakloze.

Twee situaties dienen onderscheiden te worden naargelang van het feit of de dakloze al dan niet in een instelling verblijft.

1.1. De dakloze verblijft niet in een instelling

Om het openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn aan te wijzen dat territoriaal bevoegd is om hulp te verlenen aan een dakloze die niet verblijft in een instelling zoals bedoeld in artikel 2, § 1, van de wet van 2 april 1965 betreffende het ten laste nemen van de steun verleend door de openbare centra voor maatschappelijk welzijn, werd een nieuwe § 7 ingelast in voorgenoemd artikel 2 : het is het O.C.M.W. van de gemeente waar de dakloze zijn feitelijke verblijfplaats heeft dat bevoegd is om hem de nodige bijstand te verlenen. Om het bevoegd

SERVICE PUBLIC FEDERAL INTERIEUR

[C - 2006/23081]

**4 OCTOBRE 2006. — Sans-abri. — C.P.A.S. compétent
 Adresse de référence. — Inscription et radiation d'une inscription**

A Mesdames et Messieurs les Bourgmestres;

A Mesdames et Messieurs les Présidents des centres publics
 d'action sociale

Pour information :

A Mesdames et Messieurs les Gouverneurs de Province

A Mesdames et Messieurs les Commissaires d'arrondissement

Madame,
 Monsieur,

L'inscription en adresse de référence à l'adresse du centre public d'aide sociale est réglée par la loi du 19 juillet 1991 (1) relative aux registres de la population et aux cartes d'identité et précisée dans l'arrêté royal du 16 juillet 1992 (2) relatif aux registres de la population et au registre des étrangers. Elle a pour but d'améliorer la situation des sans abri qui, par manque de ressources suffisantes n'ont pas ou plus de résidence et se voient privés du bénéfice de tout avantage social qui requiert une inscription au registre de la population (par exemple les allocations de chômage).

Les personnes sans abri sont inscrites à l'adresse du C.P.A.S. de la commune où elles sont habituellement présentes. Il s'agit d'une forme d'aide sociale que le C.P.A.S. doit leur accorder en leur fournissant, aux termes de l'article 60, § 2, de la loi du 8 juillet 1976 organique des centres publics d'action sociale, tous renseignements et conseils utiles et en effectuant les démarches de nature à leur procurer tous les droits et avantages auxquels elles peuvent prétendre en vertu de la législation belge.

Deux circulaires ont fourni des explications au C.P.A.S. concernant l'application de la réglementation relative à l'adresse de référence (3)

Il est utile de rappeler et de préciser :

- les règles de compétence territoriale des C.P.A.S. en matière d'aide aux sans abri (cf. 1),

- et les modalités relatives tant à l'inscription qu'à la radiation en adresse de référence au C.P.A.S. ainsi que les démarches que doivent effectuer les communes pour ce faire (cf. 2)

1. Compétence territoriale des C.P.A.S. à l'égard d'un sans abri

Il faut distinguer deux situations : suivant le fait que le sans abri réside ou non dans une institution.

1.1. Le sans abri ne réside pas dans une institution

Pour désigner le centre public d'action sociale territorialement compétent pour l'aide à octroyer à un sans abri qui ne réside pas dans une institution visée à l'article 2, § 1er de la loi du 2 avril 1965 relative à la prise en charge des secours accordés par les centres publics d'action sociale, il a été ajouté un nouveau § 7 dans ledit article 2 : c'est le C.P.A.S. de la commune où la personne sans abri a sa résidence de fait qui est compétent pour lui octroyer l'aide nécessaire. Pour déterminer le C.P.A.S. compétent, il faut donc se baser sur la situation de fait au

O.C.M.W. aan te duiden, moet men zich dus baseren op de feitelijke situatie op het ogenblik van de steunaanvraag. Dit feitelijk verblijf onderscheidt zich van het begrip gewoonlijk verblijf dat van toepassing is op de personen wier verblijf op het grondgebied van de gemeente een bestendig karakter heeft.

Een O.C.M.W. is niet gemachtigd om de inschrijving op een referentieadres in een andere gemeente in te roepen om maatschappelijke hulp te weigeren als de dakloze reeds zijn feitelijke verblijfplaats heeft op zijn grondgebied. Het referentieadres bepaalt dus niet de territoriale bevoegdheid van een O.C.M.W..

1.2. De dakloze verblijft in een instelling

Voor de daklozen echter die verblijven in een instelling zoals bedoeld in artikel 2, § 1, van de wet van 2 april 1965 (zoals bijvoorbeeld een onthaaltehuis,...) is de bevoegdheidsregel van voornoemd artikel 2, § 1, van toepassing: het bevoegd centrum is dan het O.C.M.W. van de gemeente waar de betrokkene op het ogenblik van zijn opnemings voor zijn hoofdverblijf in het bevolkings- of het vreemdelingenregister of in het wachtregister was ingeschreven..

2. De inschrijving en de schrapping als het referentieadres op vraag van het O.C.M.W.

2.1. De inschrijving als referentieadres door het O.C.M.W.

Sommige O.C.M.W.'s roepen het feit in dat een dakloze nog is ingeschreven in een andere gemeente, om inschrijving te weigeren op een referentieadres.

Om de dakloze te helpen door hem in te schrijven op een referentieadres bij het O.C.M.W., moet het centrum bij de gemeente stappen ondernemen voor de schrapping van de vroegere inschrijving van de betrokkene in welke hoedanigheid ook, zelfs in het geval van een referentieadres. Deze stappen moeten ook ondernomen worden wanneer het gaat om een nieuw bevoegd O.C.M.W., terwijl de dakloze reeds geholpen en ingeschreven werd op een referentieadres bij een vorig O.C.M.W..

Bij bovengenoemde rondzendbrief van 21 maart 1997 werd een formulier (document 2) gevoegd waarmee het O.C.M.W. aan zijn gemeente de inschrijving als referentieadres kan vragen voor een persoon die het aldus helpt.

2.2. De schrapping van een inschrijving op een referentieadres op vraag van het O.C.M.W.

Overeenkomstig artikel 20, § 3, 4de lid, van bovengenoemd koninklijk besluit van 16 juli 1992, moet het O.C.M.W. aan het college van burgemeester en schepenen meedelen welke personen niet meer voldoen aan de voorwaarden die vereist zijn om hun inschrijving op het adres van het centrum te behouden.

Met het oog hierop werd bij de bovenvermelde rondzendbrief van 21 maart 1997 een formulier (document 4) gevoegd dat bestemd is voor het O.C.M.W. om aan de gemeente die het bedient de schrapping te vragen van de inschrijving als referentieadres bij het O.C.M.W. van een persoon die het aldus geholpen heeft.

2.3. De vraag om inlichtingen van een gemeente aan een vorige gemeente met het oog op de inschrijving als referentieadres.

Als een O.C.M.W. zijn gemeente heeft aangezocht met het oog op een inschrijving van een bepaalde persoon op een referentieadres bij het O.C.M.W., moet de gemeente de aan de inschrijving voorafgaande onderzoeken uitvoeren. Een hierbij gevoegd model van formulier (bijlage 1) stelt de gemeente van het O.C.M.W. waar de dakloze vraagt om ingeschreven te worden, in staat om bij de gemeente van de vorige officiële inschrijving na te gaan of de betrokkene wel degelijk het adres van die officiële inschrijving verlaten heeft, en om eventueel zijn verblijfssituatie te regulariseren.

2.4. Het antwoord van de vorige gemeente aan de gemeente waar de dakloze vraagt om ingeschreven te worden.

moment de la demande d'aide. Cette résidence de fait se distingue de la notion de résidence habituelle qui s'applique aux personnes dont la résidence sur le territoire de la commune a un caractère permanent.

Un C.P.A.S. n'est pas fondé à invoquer l'inscription en adresse de référence dans une autre commune pour refuser l'aide sociale alors que le sans abri a déjà sa résidence de fait sur son territoire. L'adresse de référence ne détermine donc pas la compétence territoriale d'un C.P.A.S..

1.2. Le sans abri réside dans une institution

Pour les sans abri qui séjournent pendant dans une institution comme visée à l'article 2, § 1er, de la loi du 2 avril 1965 (comme par exemple une maison d'accueil...), la règle de compétence dudit article 2, § 1er, est d'application: le centre compétent est alors le C.P.A.S. de la commune où l'intéressé, au moment de son admission était inscrit à titre de résidence principale au registre de la population, des étrangers ou au registre d'attente.

2. L'inscription et la radiation en adresse de référence à la demande du C.P.A.S.

2.1. L'inscription en adresse de référence par le C.P.A.S.

Certains C.P.A.S. invoquent le fait qu'un sans-abri est encore inscrit dans une autre commune pour refuser l'inscription en adresse de référence.

Pour aider le sans abri en l'inscrivant en adresse de référence à l'adresse du C.P.A.S., celui-ci doit effectuer auprès de la commune les démarches pour une radiation de l'ancienne inscription de l'intéressé à quelque titre que ce soit, même d'une adresse de référence. Cette démarche doit donc également être effectuée lorsqu'il s'agit d'un nouveau C.P.A.S. compétent alors que le sans abri était déjà aidé et inscrit en adresse de référence à l'adresse d'un précédent C.P.A.S..

Un formulaire destiné au C.P.A.S. en vue de demander à sa commune, l'inscription en adresse de référence d'une personne qu'il a aidé à ce titre, a été annexé à la circulaire du 21 mars 1997 susmentionnée.

2.2. La radiation d'une inscription en adresse de référence à la demande du C.P.A.S.

En vertu de l'article 20, § 3, alinéa 4, de l'arrêté royal du 16 juillet 1992 précité, le C.P.A.S. doit signaler au collège des bourgmestres et échevins les personnes qui ne réunissent plus les conditions nécessaires à leur inscription à l'adresse du centre.

A cet effet, un formulaire destiné au C.P.A.S. en vue de demander à la commune qu'il dessert, la radiation de l'inscription en adresse de référence d'une personne qu'il a aidée à ce titre a été annexé à la circulaire du 21 mars 1997 précitée.

2.3. La demande de renseignements d'une commune à une précédente commune en vue d'une inscription en adresse de référence

Lorsqu'un C.P.A.S. a sollicité sa commune pour une inscription en adresse de référence d'une personne à l'adresse de son C.P.A.S., la commune doit effectuer les vérifications préalables à l'inscription de la personne. Un modèle de formulaire joint en annexe (annexe 1) permet à la commune dont dépend le C.P.A.S. auprès duquel le sans abri demande à être inscrit de demander à la commune de l'inscription officielle précédente de vérifier si l'intéressé a effectivement quitté l'adresse de cette inscription officielle, et le cas échéant de regulariser la situation de séjour de celui-ci.

2.4. La réponse de la précédente commune à la commune de laquelle le sans abri demande à être inscrit.

Als een gemeente ondervraagd werd door een gemeente waar een dakloze om inschrijving verzoekt, dan zal zij een bijzonder antwoord-formulier 10bis (bijlage 2) gebruiken dat de gemeente waar de dakloze officieel ingeschreven was toelaat om te bevestigen dat de betrokkene wel degelijk het adres van de officiële inschrijving verlaten heeft en om eventueel te bevestigen dat de verblijfssituatie van de betrokkene reeds werd geregulariseerd. Dat behoorlijk ingevulde formulier moet binnen de vijftien dagen worden teruggestuurd naar de gemeente van het O.C.M.W. waar de betrokkene vraagt om ingeschreven te worden.

Hoogachtend,

De Minister van Maatschappelijke Integratie,
C. DUPONT
De Minister van Binnenlandse Zaken,
P. DEWAELE

Nota's

(1) Artikel 1, § 2, van de wet van 19 juli 1991 betreffende de bevolkingsregisters en de identiteitskaarten en tot wijziging van de wet van 8 augustus 1983 tot regeling van een Rijksregister van natuurlijke personen met het oog op de verplichte inschrijving in het bevolkingsregister van personen zonder woonplaats in België zoals gewijzigd door de wet van 24 januari 1997 (B.S. van 6 maart 1997)

(2) Artikel 20, § 3, van het koninklijk besluit van 16 juli 1992 betreffende de bevolkingsregisters en het vreemdelingenregister zoals gewijzigd bij het koninklijk besluit van 21 februari 1997, (B.S. van 6 maart 1997)

(3) a. de rondzendbrief van 21 maart 1997 betreffende de invoering van de mogelijkheid voor daklozen een referentieadres bij het O.C.M.W. te bekomen. De volgende formulieren betreffende de procedure werden in bijlage toegevoegd :

- aanvraag door de dakloze om inschrijving als referentieadres bij het O.C.M.W. met bijhorend ontvangstbewijs (document 1)

- getuigschrift afgeleverd voor de inschrijving als referentieadres bij het O.C.M.W. (document 2)

- getuigschrift van driemaandelijke aanmelding bij het O.C.M.W. voor het behoud van de inschrijving als referentieadres, dat bevestigt dat de voorwaarden nog steeds worden vervuld (document 3).

- verklaring voor de schrapping van de inschrijving als referentieadres bij het O.C.M.W. (document 4).

b. de rondzendbrief van 27 juli 1998 betreffende het referentieadres voor de daklozen: bijkomende inlichtingen ter aanvulling van de rondzendbrief van 21 maart 1997.

Lorsqu'une commune a été questionnée par une commune à l'adresse de laquelle un sans abri demande à être inscrit, elle utilisera un modèle de formulaire 10bis spécifique de réponse (annexe 2) qui permet à la commune où le sans abri était officiellement inscrit de confirmer que l'intéressé a effectivement quitté l'adresse de l'inscription officielle, et le cas échéant, que la situation de séjour de l'intéressé a déjà été régularisée. Ce formulaire dûment complété doit être renvoyé dans les 15 jours à la commune dont dépend le C.P.A.S. auprès duquel l'intéressé demande à être inscrit.

Nous vous prions d'agréer, Madame, Monsieur, l'expression de nos sentiments distingués.

Le Ministre de l'Intégration sociale,
C. DUPONT
Le Ministre de l'Intérieur,
P. DEWAELE

Notes

(1) Article 1er, § 2, de la loi du 19 juillet 1991 relative aux registres de la population et aux cartes d'identité et modifiant la loi du 8 août 1983 organisant un Registre national des personnes physiques en vue d'imposer l'inscription aux registres de la population des personnes n'ayant pas de résidence en Belgique telle que modifiée par la loi du 24 janvier 1997 (M.B du 6 mars 1997)

(2) Article 20, § 3, de l'arrêté royal du 16 juillet 1992 relatif aux registres de la population et au registre des étrangers tel que modifié par l'arrêté royal du 21 février 1997, (M.B du 6 mars 1997)

(3) a. la circulaire du 21 mars 1997 relative à l'introduction de la possibilité pour les sans abri d'obtenir une adresse de référence auprès du C.P.A.S.. Des formulaires relatifs à la procédure y ont été joints :

- demande par le sans abri d'inscription en adresse de référence au C.P.A.S. et son accusé de réception (document 1)

- attestation délivrée en vue de la demande d'inscription en adresse de référence au C.P.A.S. (document 2)

- attestation de présentation trimestrielle au C.P.A.S. en vue du maintien de l'inscription en adresse de référence attestant que les conditions sont toujours remplies (document 3)

- déclaration en vue de la radiation de l'inscription en adresse de référence au C.P.A.S. (document 4)

b. la circulaire du 27 juillet 1998 relative à l'adresse de référence pour les sans abri: plus amples renseignements en complément de la circulaire du 21 mars 1997.

Bijlage 1

Stad/Gemeente
NIS Code n°

Model 10

Aan de ambtenaar van de burgerlijke stand
van en te .....

De genaamde ....., Rijksregisternummer .....,
ingeschreven op volgend adres .....

in uw gemeente, vraagt, in toepassing van artikel 1, § 2 van de wet van 19 juli 1991 betreffende de bevolkingsregisters en de identiteitskaarten en tot wijziging van de wet van 8 augustus 1983 tot regeling van een Rijksregister van natuurlijke personen, inschrijving bij het O.C.M.W. van mijn gemeente omdat hij/zij, bij gebrek aan voldoende financiële middelen, geen verblijfplaats meer heeft.

Ik zou u dank weten indien u ter plaatse zou willen nagaan of de betrokkene wel degelijk niet meer verblijft op het bovengenoemde adres in uw gemeente en om eventueel de verblijfssituatie van de betrokkene te regulariseren.

Gelieve mij op de hoogte te brengen van de situatie door middel van het aangehechte formulier, en dit binnen de veertien dagen.

Als dit behoorlijk ingevulde formulier me niet binnen de gemelde termijn wordt teruggestuurd, zal ik mij verplicht zien om een beroep te doen op de tussenkomst van de Minister van Binnenlandse Zaken, en dit in overeenstemming met artikel 8 van de voormelde wet van 19 juli 1991.

(Datum)

Handtekening van de ambtenaar van de burgerlijke stand of van zijn afgevaardigde.

Zegel van de Stad/Gemeente

Stad/Gemeente
NIS Code

Bijlage 2

Model 10bis

Gevolg gevend aan uw vraag van ..... bevestig ik dat
de genaamde ..... Rijksregisternummer .....
verblijft/niet verblijft op volgend adres :

..... in mijn gemeente.

(Als de betrokkene niet verblijft op het bovengenoemde adres) : De betrokkene werd ambtshalve geschrapt uit het
bevolkingregister van mijn gemeente op datum van .....

(Datum)

Handtekening van de ambtenaar van de burgerlijke stand of van zijn afgevaardigde,

Zegel van de stad/gemeente

Annexe 1re

Ville/Commune

Code INS n°

Modèle 10

Au fonctionnaire de
l'état civil de et à .....

Le dénommé ....., Numéro de Registre national .....

Inscrit à l'adresse .....

dans votre commune, demande, en application de l'article 1er, § 2 de la loi du 19 juillet 1991 relative aux registres
de la population et aux cartes d'identité et modifiant la loi du 8 août 1983 organisant le Registre national des personnes
physiques, l'inscription auprès du C.P.A.S. de ma commune parce que, par manque de ressources financières
suffisantes, il n'a plus de résidence.

Je vous saurais gré de vouloir vérifier sur place si l'intéressé ne réside effectivement plus à l'adresse susmentionnée
dans votre commune et, le cas échéant, de régulariser la situation de séjour de l'intéressé.

Veillez m'informer de la situation au moyen de la formule ci-jointe, et ce dans un délai de 15 jours.

Si cette formule dûment complétée ne m'est pas renvoyée dans le délai susmentionné, je me verrai obligé de
demander l'intervention du Ministre de l'Intérieur, et ce conformément à l'article 8 de la loi susmentionnée du
19 juillet 1991.

(Date)

Signature de l'officier de l'état civil ou de son délégué.

Sceau de la ville/Commune

Ville/Commune

Code INS

Annexe 2

Modèle 10bis

Suite à votre demande du ..... je confirme que
le dénommé ....., Numéro de Registre national .....
réside/ne réside pas à l'adresse ..... dans ma commune.

(Si l'intéressé ne réside pas à l'adresse susmentionnée) : L'intéressé a été rayé d'office du registre de la population
de ma commune en date du .....

(Date)

Signature de l'officier de l'état civil ou de son délégué.

Sceau de la ville/Commune